Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 150. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК; СЕРЕДА, 8-го СЕРПНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 8, 1984 No. 150. VOL. XCI.

СЕН. ПЕРСІ ПІДТРИМУЄ СТВОРЕННЯ КОҐРЕСОВОЇ КОМІСІЇ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ГОЛОДУ

Вашінґтон, (АОЛПУ). — Сенатор Чарлз Персі, який є головою Комісії закордонних зв'язків в Сенаті ЗСА вже від початку травня виявив зацікавлення законопроєкторм ч. 2456, який був внесений в Сенаті сенатором Биллом Бредлі з підтримкою 17-ти інших сенаторів.

Сен. Ч. Персі.

Свою підтримку сен. Персі виявив назначуючи переслухання цього законопроєкту на 1-го серпня ц.р., на якому, як відомо, зізнавали сен. Бредлі, демократ з Ню Джерзі, д-р Мирон Куропась, заступник головного предсідника Українського Народного Союзу, та Ігор Ольшанівський, координатор організації Американці в обороні Людських Прав в Україні. Всі згадані учасники переслухань позитивно і переконливо зізнавали за створенням комісії голоду в Конгресі. Речник американського уряду Робі Памер зізнавав проти створення голодової конґресової комісії.

Сен. Персі, предсідник зізнань, створив теплу і приязну атмосферу, під час переслухань і виявив велику прихильність до цієї важної для українців справи.

На переслуханні було біля 10 представників преси, численні асистенти законодавців і біля 50 слухачів. В половині переслухань на залю прибула численна група молоді з Іллиной і вщерть виповнила залю.

Як згадано, сен. Персі позитивно поставився до тисяч листів, петицій і поштівок від громадян, які напливали до його бюра.

У листі до організації Американці в обороні Людських Прав в Україні він, між іншим, сказав: „Я підтримую створення комісії голоду в Україні, яка простудіює офіційно і точно весь засяг трагедії голоду в Україні та послужить пересторогою, щоб подібне жахіття ніколи не повторилося. Моїм намаганням буде випрацювати подробиці законопроєкту в такий спосіб, щоб цей законопроект дістав підтримку більшости та щоб був затверджений цього року американським Конгресом".

Подібні листи були вислані до тисяч громадян, які писали до сен. Персі в цій справі. Згідно з сен. Персі невдовзі доля цього законопроєкту вирішиться в Сенаті, коли прийде до голосування в цій палаті ЗСА.

ВІДБУДЕТЬСЯ З'ЇЗД МОЛОДІ ЕПАРХІЇ СВ. МИКОЛАЯ

Омага (Неб.). — Після ентузіястичного закінчення З'їзду „Українська Молодь Христові" в Чикаґо в листопаді минулого року, зібрана молодь постановила такі з'їзди відбувати частіше та що наступний відбудеться в червні 1985-го року в Стемфорді. Щоб краще приготовитися до того великого з'їзду, молодь епархії св. Миколая в Чикаґо рішила відбути Епархіяльний з'їзд ще цього року.

Запланований З'їзд-Конференція відзначить 100-ліття Української Католицької Церкви в ЗСА, 40-ліття смерти Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького та 140-ліття вступу на митрополичий галицький престіл Блаженнішого Патріярха Йосифа.

Зокрема відслуження першої Святої Літурґії для українських вірних в цій країні 100 років тому дає особливу нагоду для застанови. Участь мирян в церковному житті у цьому пособоровому часі дуже важлива особливо тому, що в УКЦеркві такий великий брак священиків. Молодь, як запорука майбутности УКЦеркви, нехай би стала активною частиною сьогодні, вносячи свої погляди й підхід, а зокрема свій запал і любов до Бога і своєї Церкви. Тому в цю підготовку включилися дуже активно Бюро Апостоляту Молоді при епархії св. Миколая, що його директором недавно був іменований молодий священик о. Мирон Панчук.

За підготову цього З'їзду взявся о. Іван А. Кротець з моллддю в парафії Успення Пресвятої Богородиці в Омага. Група молоді в цій парафії вже довший час працює над цією підготовою. Вибрано Комітет З'їзду, що його очолює Стефанія Болюбаш, та постановлено, що З'їзд відбудеться в днях 9-11-го листопада цього року в репрезентативному готелі Рамада Інн в Омага.

За мотто З'їзду Молоді організатори вибрали слова Святої Літургії: „Христос посеред нас — і є і буде" Загальною темою З'їзду буде поширення ідеї апостоляту молоді між молодими людьми розлоґої епархії св. Миколая.

Про дальші інформації слід звертатися на адресу: „Christ Among Us" Ukrainian Youth Conference Committee, 1513 Martha St., Omaha, Neb. 68108; tel.: (402) 345-1552.

Совєтські дезертири розповідають про Афганістан

Ню Йорк.—Чотири колишні вояки совєтських військових частин, які в характері окупаційних військ перебувають від 1979 року в Афганістані і там ведуть ґеноцидну війну з антикомуністичними повстанцями, які не приймають накиненої їм комуністичної влади, здезертирували з цієї армії і в четвер, 2-го серпня ц.р., виступили тут у Фрідом Гавзі на пресовій конференції.

Між чотирма втікачами є також 20-річний українець сержант Микола Мовчан з Житомира. Усі вони в червні 1983 року здезертирували з совєтської армії і попали в руки антикомуністичних повстанців, звідки, з допомогою деяких осіб і організацій, видістались у вільний світ і тепер перебувають на статусі втікачів у З'єднаних Стейтах Америки. Інші три вояки це Алєксєй Переслені, 20-річний юнак з Москви, Сергей Жігалін і Юрій Шаповаленко із місцевости Суми, якого „Ню Йорк Таймс" й інша преса зараховують до росіян.

Згідно з розповіддю чвірки втікачів, совєтські війська в Авганістані здеморалізовані затяжною війною і масовим винищуванням цівільного населення за наказом вищого совєтського командування, розповсюдженням наркотиків, алкоголю і огірчені тяжкими обставинами життя та кліматом в Авганістані. Серед вояків поширюються різні хвороби, дуже часто невідомі в СССР, і совєтські військові лікарі безрадні у такій ситуації. Деяки вояки до тієї міри вичерпані, зневірені і поденервовані, що вони, захороняючи своє життя, яке на кожному кроці загрожене, стріляють усіх зустрічних без розбору чи вони озброєні, чи ні.

Речники Фрідом Гавзу думають, що у полоні у повстанців перебуває між 200 і 300 совєтських вояків, які не бажають повертатися до СССР і шукають можливости поселення на Заході.

Згадані колишні вояки совєтської армії вважають війну в Афганістані неморальною і вони гостро опонують не тільки до стосованої тактики совєтського вищого командування, але до самої совєтської системи та її практик. „Нам було сказано, що нас висилають до братньої країни Афганістану для несення допомоги місцевому населенню,—заявили втікачі,—а тим часом ми були змушені вбивати цеж населення на кожному кроці".

Очевидно, молоді вояки говорили на пресовій конференції через перекладача. Преса відмічує, що це вже друга група молодих колишніх совєтських вояків, які прибули до цієї країни. Їм допомагали в цьому Фрідом Гавз і Міжнародний рятунковий комітет.

НОВА КРИЗА НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Вашінґтон. — Речники Державного і оборонного департаментів рівночасно повідомили, що З'єднані Стейти Америки позитивно відгукнулись на прохання єгипетського президента Госні Мубарака і вислали до Єгипту перші транспортові гігантні літаки на покладі яких знаходяться спеціяльні гелікоптери ПГ-53Д для виловлювання мін у відкритому морі. Єгипетський уряд, після бурхливого засідання, вирішив звернутись до ЗСА за допомогою не тільки у виловленні морських мін, але також виявленні змовників, які провдоподібно хочуть спровокувати нову воєнну кризу на Близькому Сході.

Від деякогось часу неназвані покищо терористи стратеґічного розмістили потужні морські міни в Червоному морі, які не тільки пошкоджують торговельні кораблі, але також підривають авторитет Єгипту, заприязненої з Америкою держави, яка повинна давати охорону кораблям, які переїжджають почерез її територію.

Речники Пентаґону також заявили, що американські спеціялісти від виловлювання мін перебувають в Єгипті вже від минулої середи, 1-го серпня, намагаючись, спільно з єгипетськими військовими знавцями, розкрити таємницю підступних заходів тієї терористичної сили, яка напевно зацікавлена спровокуванням нового конфлікту в цьому обшарі світу.

Єгипет з такимже проханням звернувся до Великобританії, яка вдержує в Червоному морі чотири виловлювачі мін і може значно допомогти у розкритті зривів. Заступник пресового секретаря Білого Дому Леррі Спікс заявив кореспондентам у Каліфорнії, що президент Роналд Реґен дуже затурбований тією новою ситуацією, але Уряд ЗСА покищо здержується від всяких коментарів і обвинувачень, поки відповідні розвідчі чинники не встановлять справжніх винуватців.

У Парижі, міністер оборони Франції Черлз Герну заявив, що його країна є також готова допомогти Єгиптові у виловлюванні мін і забезпеченні морських проїздів, тимбільше, що інтереси Франції в цьому випадку також заторкнені, хоч досі жадний французький торговельний корабель не був пошкоджений.

Абдуля Фавд Гафез, пресовий дорадник в єгипетській амбасаді у Вашінґтоні назвав експльозію „новою формою терноризму".

Вашінґтон все ще надіється на переговори з Москвою

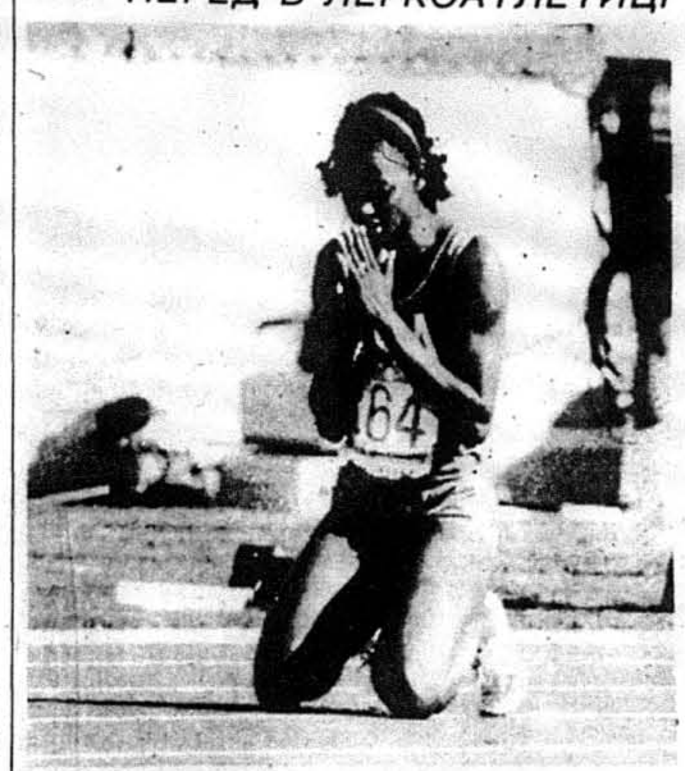
Санта Барбара, Каліф. — Адміністрація президента Роналда Реґена покищо ще не втратила цілковитої надії на переговори із Совєтським Союзом, заповіджені на 18-го вересня ц.р. у Відні, Австрія, для обговорення справи скорочення, або цілковитої заборони продукції антиракетної міжпланетарної зброї, яку Пентаґон якраз тепер почав успішно впробовувати.

Найближчі співробітники Р. Реґена заявили у Каліфорнії, де тепер перебуває Президент, що заскочення американською скорою погодженістю і деякі внутрішні труднощі серед верхівки совєтського лідерства, яке все ще змагається за впливи і владу, передбачаючи мабуть скорий кінець теперішнього генсека Константина Черненка, є справжньою причиною нерішучости Москви і відтягнення з відповідцю про саму суть конференції і запланованих тем, які мали б бути там обговорені Не треба виключати також можливости, що кремлівські лідери, які наказали засобам масової інформації повести посилену атаку на Р. Реґена і його політику, не хочуть допомогти йому своєю участю у переговорах у переобранні на Президента про що він старатиметься в листопаді цього року.

Спершу Білий Дім мав надії на відбуття такої конференції і все вказувало на те, що вона, не зважаючи на існуючу напругу між ЗСА і СССР, таки відбудеться. Тепер, після контроверсійних, а в деяких випадках пбразливих атак совєтської пропаґанди на Уряд ЗСА, ці вигляди зменшились до мінімуму. Шанси ще поменшились і тому, що всі совєтські політики так званої „твердої лінії", яку у совєтській ієрархії репрезентує міністер закордонних справ Андрей Громико, включились в антиамериканські виступи. Очевидно, є у совєтській верхівці й такі, які хотіли б відновлення політики детанту, з якої Москва дуже скористала в минулому, але тому, що при голосі є тепер армія і КҐБ, вони ледви чи прийдуть до рішального голосу, не зважаючи на те, що вони репрезентують молодшу совєтську ґенерацію лідерів, — кажуть відомі знавці совєтської проблематики. На їхню думку совєти воліють мати до діла з новим демократичним президентом Волтером Мондейлом, якщо він виграє вибори цієї осеіні, бо він вже сьогодні, не будучи ще Президентом ЗСА, заповідає скорочення оборонного бюджету, закинення ідеї дозброєння Америки, відновлення переговорів з СССР про розброєння, або частинну редукцію нуклеарної зброї тощо.

Совєтська нерішучість, — кажуть політичні спостерігачі, — тільки допоможе Адміністрації Р. Реґена виграти моральний бій з Москвою і, можливо, президентські вибори.

АМЕРИКАНЦІ ВЕДУТЬ ПЕРЕД В ЛЕГКОАТЛЕТИЦІ

Валері Бріско-Гукс, здобувши золоту медалю, стала на коліна в молитві подяки. Своєю перемогою Бріско-Гукс встановила новий олімпійський рекорд 48.83 сек.

Лос Анджелес. — Понеділок, 6-го серпня, вніс в Олімпійські Ігрища новий вимір в спорті, вніс дебют синхронізованого плавання, у якому змагуни повинні виказати якнайбільшу гармонію сили і грації у воді. Американський „дует", — Трейсі Руїз і Кенді Кості, здобули невелику перемогу над Канадою і Японією — 98. 40 точки у прелімінарних змаганнях.

Найбільшу частину програми виповнили біги і стрибки. Золоту медалю в стрибку в далечінь — під сильні оваційні оклики 90-тисячної авдиторії — скочивши 28 футів і ¼ інча, здобув американський атлет Карл Луїз.

У фінальних бігах жінок на 400 метрів-золоту нагороду здобула американка Валері Бріско-Гукс, срібну — теж американка Шандра Чізбро, а бронзову — Кетрин Кук з Британії. У бігу на 800 метрів перемогла румунська атлетка Дойна Мелінте, срібну — американка Кім Ґаллаґер, а бронзову румунка Фіта Льовін. У фінальних бігах чоловіків на 800 м. Йоахім Круз із Бразилії здобув золоту медалю (олімпійський рекорд 1хв. і 43 сек.), англієць Себастіян Ко — срібну, а бронзову-американський атлет Ирл Джовнс.

У бігу з перешкодами на 110 метрів переміг Роджер Кінґдом. Він не лиш здобув золоту медалю, але встановив новий олімпійський рекорд — 12.2 сек.; срібну медалю осягнув фаворит Ґреґ Фостер та бронзову — Арто Бріґаре, фінляндець.

У скоках із 3-метрового трампліну перемогла канадська пливачка Сильвія Верніє, срібна припала американці Келлі МекКормик, а бронзова теж американській пливачці — Крис Суферт.

У чвертофіналах американська дружина кошівки, змагаючись із Західньою Німеччиною перемогла 78-57. Американську чоловічу, досі непереможну, дружину побили бразилійські атлети: 15-10, 15-11, 15-2. У боксуванні, у прелімінарних змаганнях, перемогли: Френк Тейт, італійця Ромальо Касамоніку, Марк Брілєнд — румуна Руделя Обрею.

Остаточні висліди в метанні молотом: золота медаля — Юга Тіянен, фінляндець, Карль Рім, Західня Німеччина, — срібну та Карль Пльогавс — бронзову. Американець Билл Ґрін опинився на шостому місці.

Досі Америка здобула 101 медалів: 46 золотих, 39 срібних і 16 бронзових.

У понеділок число глядачів перейшло вже 3,3 мільйона, що становить новий олімпійський рекорд.

Помер актор Ричард Биртон

Женева, Швайцарія. — Ричард Биртон, відомий фільмовий і театральний артист, помер тут у неділю, 5-го липня, від виливу крови в мозку. Смерть його була несподіваною, як розповіла його родина, бо актор почувався в останньому часі дуже добре. Занедужав він у неділю вранці, а по обіді помер в женевському шпиталі, де до останньої хвилини була з ним теперішня його дружина 36-річна Селлі Гей, з якою Р. Биртон мав дві дочки і одного сина.

Р. Биртон 58-річний артист, народився в родині шахтара в Південній Валії, 12-им із 13-ти дітей. У віці 27-ми років він вважався в Англії одним із найталановитіших шекспірівських акторів. Він грав у понад 40 фільмах, в тому відомий фільм „Хто боїться Вірджінії Вулф", „Шпіон, який прийшов з холоду" і кінчаючи мултімільйоново-доляровим фільмом „Клеопатра" та в цілому ряді доброї якости фільмах. Його виступи на Бродвеї в „Гамлеті" і „Камелоті" критика зустріла і оцінила з великим ентузіязмом. Він, проте, ніколи не дістав нагороди Оскара, хоч був кількакратно номінований. Р. Биртон відомий зі свого сенсаційного двократного одруження з Елізабетою Тейлор, та зі скандалів, які оточували його все його життя.

ФОНД ПОКІЙНОГО ВЛАДИКИ

З української православної катедри св. Димитрія в Картереті, Н.Дж., інформують, що замість квітів на могилу бл.п. Архиєпископа Марка можна складати датки на Стипендійний фонд ім. Архиєпископа Марка.

В АМЕРИЦІ

УРЯДОВА ВИБОРЧА КОМІСІЯ проголосувала у п'ятницю, 3-го серпня ц. р., за відложення перевірки фондів передвиборчої кампанії Реґен-Буш—84 до середини жовтня. Крайовий виборчий комітет Республіканської партії вніс прохання відкласти перевірку на час після виборів, щоб не спричиняти кампанії Реґен-Буш зайвих труднощів й видатків. Проте, Федеральна комісія відкинула це прохання і відклала початок перевірки для республіканців на такий самий час, як і для кампанії Мондейл - Ферраро--на три тижні.

КОЛИШНІЙ ДИПЛОМАТ Нікараґуа, 33-літній Антоніо Фарач, під час переслухувань перед сенатськоюпідкомісією праці і людських ресурсів 2-го серпня ц.р. заявив, що офіційні особи з уряду сандіністів перевозять контрабандою наркотики до ЗСА. А. Фарач, який служив у амбасаді Нікараґуа в Венесеулі і Гондурасі, втік минулої осени. Він розповів, що сандіністи вважають наркотики „політичною зброєю", що допоможе моральному розкладові „молоді нашого ворога", тобто американської молоді. Він твердив, що деякі високі урядові особи самі наркомани, хоч сандіністи пропаґують засаду в країні, що наркотики — „це проблема капіталізму", а населення Нікараґуа мусить стримуватися від вживання їх. Хоч А. Фарач не твердив, що уряд сандіністів безпосередньо бере участь у контрабанді наркотиків, проте сказав, що деякі урядові особи таки замішані в цьому. Так, для прикладу, він розповів, що бепосередню участь в контрабанді бере міністер охорони Гумберто Ортеґа Сааведра, а урядові чинники Куби допомагають у перепачковуванні наркотиків до ЗСА. Саралі Порта, пресовий речник амбасади Нікараґуа, заперечив ці твердження А. Фарачі і назвав їх „частиною кампанії Роналда Реґена, щоб дискредитувати нікараґуанський уряд".

Замість нафти пропонують газ

Москва. — Член Центрального Комітету КПСС відповідальний за енерґетику Ніколай Рижков запропонував сателітнім країнам членам Варшавського Пакту і совєтами контрольованої економічної спільноти взаємної допомоги, щоб вони погодились і частинно фінансували побудову нового газопроводу із Сибіру до країн Східньої Европи, яким можна б доставити від 20 до 22 мільйонів кубічних метрів пального природного газу.

Пропозицію Н. Рижкова надрукувала газета „Правда", яка однак каже, що ґрандіозна будова газопроводу є тільки в стадії обговорення і ще навіть не почалися прелімінарні праці. Знавці Східньої Европи і економічні спостерігачі на Заході думають, що названий проєкт газопроводу мав би закінчити совєтські обіцянки для сателітів про підвишку достав нафти на 10 відсотків. Ще два роки тому Москва обіцяла своїм „союзникам" збільшити доставу нафти, між іншим дуже бажаного сирівця в східньоевропейських країнах, які не мають твердої платничої валюти, щоб покрити нею замовлення на нафту із Середнього Сходу чи з Великобританії.

Спостерігачі також думають, що нова пропозиція говорить також виразно про труднощі совєтського нафтового промислу, бо навіть в самому СССР не виконано пляну видобування ропи. Один із західних дипломатів заявив, що на рішення будови другого газопроводу для сателітів могли вплинути два чинники: внутрішні труднощі, тобто брак належної технології і потреба продавати совєтську нафту закордонним країнам за тверду валюту, якої СССР дуже потребує.

Виливи в Україні знищили посіви

Київ. — Пресове аґенство Ройтерса інформує, що зливні дощі, які причинились до виливу рік, зокрема Дністра і його допливів, майже на цілій лінії русла ріки, спричинили великі спустошення на полях, майже цілковито знищили посіви, ярину, картоплю, кукурудзу та інші культури.

Згідно з цією інформацією майже ціла північна частина України знаходиться під водою, а деякі виливи Дністра такі великі, що вони творять суцільне море води і як далеко сягає зір ока, так далеко розлилася нищівна вода. Очевидці кажуть, що головною струєю Дністра пливе дослівно все: скошене сіно, пов'язане у снопи збіжжя, втоплена худоба, зруйновані мости, а навіть перехилені хати.

Совєтська преса, а зокрема газета „Сельская Жизнь" признається, що принаймні третина посівів зовсім пропали, решта зігнила під водою і дуже мало можна було врятувати, не зважаючи на деякі заходи державних чинників.

В загальному збір зерна в Україні нижчий, як раніше передбачали совєтські сільськогосподарники. До головного магазину в Житомирі, наприклад, в кінці липня і на початку серпня доставляли машинами переважно 30,000 тон зерна. В сьогоднішньому році до магазину поступає тільки 10,000 'рон, що вказує на дуже погані жнива в Україні.

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Китайської Народної Республіки Жао Зіянг відхилив намагання прем'єр-міністра Північної Кореї Канґ Сунґ-Санґа про те, щоб Пекін наблизився дипломатично більше до Созєтського Союзу і нав'язав з ним дружні відносини. Сунґ-Санґ перебуває в Китаю на офіційній 5-денний візиті. Речник китайського міністерства закордонних справ пізніше заявив, що КНР не має нічого проти поїздки північно-корейського президента до Москви, яку він відбув при кінці травня і на початку червня, бо кожна країна має право обирати свій власний шлях у політиці. Західні дипломати вважають, що поїздка Кім Іль-Сунґа до СССР мала за завдання збалянсувати північнокорейську політику поміж двома комуністичними потугами — Совєтським Союзом і Китайською Народною Республікою.

ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК Банґлядешу, пробуючи приземлитись під час бурі, загорівся і 49 пасажирів згоріли у вогні, або згинули в інший спосіб. Місцева преса інформує, що це була найбільша летунська катастрофа в історії Банґлядешу від часу коли ця держава отримала самостійність в 1971 році. Президент Гуссейн Мохаммед Ершад зарядив урядове слідство цього летунського випадку.

ПРЕСОВЕ АҐЕНСТВО Ройтерса інформує, що совєтський торговельний літак у дорозі з Адену до Ташкенту загорівся і впав на землю у безлюдній місцевості. Правдоподібно всі пасажири на літаку і обслуга в числі 17 осіб загинули, заявили речники пакістанської цивільної авіяції, які відмітили, що рятункова група, яка відкрила літак шість годин після катастрофи, старатиметься перевести спалені тіла до Карачі, приблизно 1,000 миль від місця випадку. Звичайно совєти вживали такого типу літаки для перевезення військових знарядь і зброї. Рятівники відкрили 17 спалених тіл, між ними одну жінку.

МІНІСТЕР ОБОРОНИ в уряді Нікараґуа персонально замішаний у перапачковуванні наркотиків з Центральної Америки до З'єднаних Стейтів Америки з метою придбати тверду валюту потрібну сандіністам для підривних акцій в Латинській Америці і закупу зброї. Головним центром торгівлі наркотиками є Гавана, столиця комуністичної Куби, — заявив під час зізнання в Сенаті ЗСА колишній нікараґуанський дипломат Антоніо Фарач, який живе тепер в ЗСА на статусі політичного втікача. Другою ціллю перепачковування наркотиків до ЗСА, — заявив Фарач, — є нищити „всякими засобами клясового ворога", тобто підривати здоров'я американської молоді і ламати її спротив протиставитись комуністичній загрозі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Горілка — мораль і політика

„Ню Йорк Таймс" з 2-го серпня ц.р. приніс цікаву світлину: як в якомусь костьолі в Польщі вірні масово присягають, що на протязі серпня цього року не будуть купувати ані пити горілки. У цій справі появився, перечитаний в усіх святинях в Польщі, пастирський лист єпископа Яна Мазура з міста Сєдльце, в якому вказується на моральний розклад, що його спричинює пияцтво. Ієрархія Католицької Церкви в Польщі повела хрестоносний похід проти алькоголізму, яке прийняло в тій країні страхітливі розміри. Церква в Польщі кладе натиск на моральну сторінку проблеми. Але водночас поширювані у фабриках, доках і майстернях летючки підпільної робітничої спілки „Солідарність", пропаґуючи від себе бойкот алькогольного державного монополю, ставляють цю саму проблему в суто політичній площині: мовляв, алькогольний державний монополь приносить державі, керованій комуністичною партією, разом із податками кругло 4 більйони долярів річно. Бойкот державного монополю вдарить по кишені зненавидженого в Польщі режиму — і світські аґітатори тверезости в Польщі ставлять моральний розклад у висліді масового пияцтва на другий плян, а на перший висовують важкий удар, що його такий бойкот нанесе режимові. Церква пропаґує бойкот алькоголю на чотири тижні серпня, — робітничі спілки скорочують цей термін до двох тижнів. Вони свідомі, що це експеримент і хочуть перевірити, чи пропаґований бойкот вдасться перевести в життя — тоді можна буде пропаґувати довший термін...

Це цікава проблема, бо вона дійсно заторкає однаково мораль, як політику. Польща не одинока комуністична країна, в якій страхітливо поширений алькоголізм віддавна відомо в цілому світі, що в Совєтському Союзі явище алькоголізму — одне з найбільш яскравих проявів підсовєтської дійсности. Ця дійсність така похмура, позбавлена всяких радісних моментів, — нема культурних розвагових імпрез для маси населення, преса суха, „казьонна", театр і кіно під суворою партійною цензурою, не існують публічні танцювальні домівки для молоді, крамниці порожні, в Совєтському Союзі все ще не можна дістати туалетного паперу, там і далі існують довжелезні черги перед харчовими крамницями і жінки годинами терпеливо вичікують із своїми „авоськами": „авось" (може) появиться щось, що є люксусом в тій країні новітнього невільництва, — масло, м'ясо, товщ, гарний хліб. Люди, позбавлені інших можливостей розваги, люди, збайдужнілі вже на безнадійну сірину життя, шукають розваги у горілці. Державний алькогольний монополь є одним із найкращих і найпевніших джерел грошового державного бюджету.

Але в Совєтському Союзі арештували б і переслідували б духовенство, яке виступило б проти масового алькоголізму. Зрештою, воно, православне духовенство в СССР, також належить до масових консументів алькогольних напитків. У Польщі йде перманентна — раз тихіша, то знову голосніша — боротьба між Католицькою Церквою і державною системою, але уряд стримується від явного переслідування Церкви. Папа Іван Павло II і церковна ієрархія в Польщі намагаються лагодити перманентний конфлікт, який настав у Польщі поміж владою і народом від часу приходу до влади генерала Ярузельского, слухняного слуги Москви. Нема вже в Польщі воєнного стану і проголошено там частинну політичну амнестію сполучену з амнестією для кримінальних злочинців, але підпільні опозиційні діячі передбачують, що невдовзі в'язниці у Польщі знову заповняться людьми, які матимуть відвагу протестувати проти авторитарного режиму, опертого на сліпо відданій режимові політичній поліції.

Проголошений тепер бойкот державного алькогольного монополю в Польщі — це один із засобів політичної боротьби проти режиму Ярузельського. Сам Ярузельський з тактичних мотивів публічно схвалив акцію церковних чинників, яка в алькоголізмі бачить чинник морального розкладу. Невідомо, як далі поставиться до цього бойкоту комуністична влада, якщо бойкот дійсно вдався б і якщо грошові впливи до державної каси значно зменшаться. Це цікавий експеримент, який зрештою, не є новим винаходом: бо вже борець за свободу проти британського панування в Індії Магатма Ґанді пропаґував бойкот державного монополю. До кінця цього місяця уже недалеко і тоді можна буде перевірити, чи дійсно успішним виявився засіб пропаґанди тверезости, як політична зброя проти зненавидженого режиму. Невідомо теж, як поведеться Москва, яка може налякатися, чи і в Совєтському Союзі та інших сателітських країнах не підуть за польським прикладом. Мораль і політика завжди були нероздільними чинниками.

Володимир Душник

МОСКВА ГРОМИТЬ ОБИДВІ НІМЕЧЧИНИ ЗА СПІВПРАЦЮ

Рівнож „Правда" рішуче спротивилася угоді двох поділених Німеччин щодо полегшень відносно відвідування німецьких громадян обох частин поділеної Німеччини для німців зі Східньої і Західньої Німеччин. Деякі дипломати в Бонні твердять, що Москва „прикаже" президентові Генекерові відкликати свої офіційні відвідини до Західньої Німеччини, які, очевидно, були заплановані без згоди Москви, і, як виказується, проти рішучо неґативного наставлення совєтського уряду.

Одначе, східні німці набрали не стільки самопевности, але навіть значної „цивільної відваги" сказати „ні" Москві. Орган Комуністичної партії Східньої Німеччини, „Ноєс Дойчлянд", обороняє поліпшення відносин між двома частинами німецького народу, і, як виглядає, проти волі Москви. Московський орган у редакційній статті обвинуватив західньонімецьких провідників у цьому, що вони намагають роздмухувати „панґерманський націоналізм та почуття братерства між двома Німеччинами".

У дальшому „Правда" пригадала Гонекерові, що в минулому він був рішучо проти об'єднання обох Німеччин, твердячи, що Німецька Демократична Республіка Німеччини (комуністична Східня Німеччина) і Федеральна Республіка Німеччини (Західня Німеччина) — „як полум'я з льодом ніколи не зможуть з'єднатися".

Орган московської компартії додав, що під сучасну пору сильно „пожвавилися реваншистські настрої, які офіційно підсичує боннський уряд". Серед тих метод, вживаних Бонном, — пише „Правда", є економічні арґументи, якими Бонн послуговується для вмішування у внутрішнє положення Східньої Німеччини, яка, як запевняє московська „Правда", є рада і щаслива у великій родині серед вільних народів СССР".

Як відомо, слово „реванш" є французького походження і означає „відплату", одначе в совєтському політичному лексиконі воно у відношенні до Німеччини — означає повне об'єднання обох Німеччин в одну національну німецьку державу, яку створив був Отто Бісмарк ще в 1870 році. В совєтському жарґоні „реванш" означає майже „державну зраду" Східньої Німеччини.

Одначе німці, і то східні німці, не є ці самі, що колись були — переможені, покірні і побиті в 1945 році. В обох Німеччинах існують сильні тенденції до злуки, а совєтську „філософію" про небезпеку такої злуки ніхто не бере поважно. Чого Москва боїться — це високого рівня життя в Західній Німеччині, якому не можуть дорівняти східні німці, хоча ці останні стоять економічно далеко краще ніж будь-яка інша сателітня країна і навіть Совєтський Союз.

Так звана самостійність Східньої Німеччини, як зрештою „самостійність" всіх інших сателітніх країн Середньої і Східньої Німеччини, є лише пропаґандивною заслоною, за якою скривається брутальна московська рука.

В дні 1-го серпня ц.р. московська „Правда", офіційний орган партії, грубою лайкою накинувся на боннський уряд за нібито „внутрішнє втручання у справи суверенної держави", тобто Східньої Німеччини, тим робом, „підриваючи її комуністичну систему".

Ця совєтська газета обурена плянованою зустріччю президента Східньої Німеччини Еріха Гонекера із президентом західньонімецького уряду в Бонні Гельмутом Колем. Що найбільше турбує Москву-це 950 мільйонів німецьких марок, 330 мільйонів долярів позички, яку Західня Німеччина погодилась дати Східній Німеччині. Москва це окреслює як „економічний арґумент, часто вживаний Західньою Німеччиною для поширення мирного устаткування Европи, з особливим наміром до дестабілізації Східньої Німеччини".

Роман Кухар

ПОЕЗІЯ У ДЗЕРКАЛІ ЖИТТЯ

Ростислав Кедр, „Поезії", третя збірка, обкладинка Якова Гніздовського, передмова Віри Вовк, „Євшан Зілля", Торонто, 1983, ст. 372.

На тему нашої еміграційної поезії звикли говорити — більше поетів, як читачів. Сумно, коли воно так, а втім правду годі приховати. Чимало в нас відомих імен у поезії, а скільки менше відомих, а то й зовсім невідомих! Таке сумлінне переочення становить не лише кривду для незауважених поетів, але й, у ще більшій мірі, для суцільности нашого культурного процесу, де відсутність відзначення оригінального доробку творчої індивідуальности рівняється одній чи іншій культурній прогалині, себто загальній суспільній втраті.

„Невідомий вояк" серед наших сучасних поетів, Ростислав Кедр, видав досі дві збірки поезій, „Сонети" й „Пінистий келих" ще у 1930-их роках, та поеми „Скобине гніздо" (1957), „Лісові чорти" (1972), згодом. Торік появилась і третя збірка його поетичних творів, Opus magnum Кедра п.з. „Поезії", що уявляє собою вибір з його , творчости, суто індивідуальний, а водночас прикметної для строгого характеру естетично невибагливої, твердої нашої доби. Проте і ця творчість, пронизана відгуком скреготів сучасних днів, типових для нашого покоління тем масового знищення, духового осамітнення, незвершеного життя, страху перед несамовитими закрутами існування й несподіваною смертю, залишилась самітним голосом, належно в суспільстві — невідзначеним.

Чому така неувага до поета — виразника духа сучасности, та й не до одного Кедра? Серед факторів сучасної уважливости до творчости наших поетів на еміграції одним із важливіших є не сама природа поезії — інтимного літературного віддзеркалення життя, а те, якій цілі воно служить. Утилітарне скерування віршованої чи прозової творчости (чи на замовлення, а чи на потребу дня) завжди, і то не тільки у нас, відогравало значну ролю засобу суспільної служби. Поезія, як супутник життя, духова його потреба (тут немає мови про програмову виключність вузького кола мовників літературно-мистецької школи „мистецтво ради мистецтва" — індивідуалістичний вираз духового відношення поета до світу, це той складний рід особистого творчого вияву, що натрапляв із правила на труднощі загального сприйняття, неспроможність, а то й небажаність активного зрозуміння творчої індивідуальности. Чи ця передумова суспільної неуважливости стосується й поетичної творчости Ростислава Кедра? Подекуди. Хоч і може, ще більшою мірою становить перешкоду для його оцінки неконформізм поета із прийнятими на еміграції загальними рамками суспільно-літературних проявів, визначених більш-менш патріотичною тематикою й оптимістичною емоційною настановою автора. В цьому сенсі Р. Кедр не йде крок-у-крок у загальному поході; він надто індивідуалістичний, патріотизм його дуже прихований, панівне забарвлення поетичної творчости песимістичного характеру. Щоправда, далеко не всі його твори віддають песимізмом, меланхолією, подихом смерти, бувають і життєрадісні, а навіть гумористичні елементи у його писаннях, наприклад, у його балядах, що жанрово вимагали б трагедійного наголосу.

Ростислав Кедр суспільно — менш сприйнятливий не так з уваги на технічну якість його поезії, що в цьому розумінні бездоганна, як саме через її змістовну частину, що йде в розріз із громадським поглядом на національне призначення поезії — бути бойовим прапором на фронті боротьби світлих національних вартостей з ворожим обскурантизмом. Не кожному літераторові можливе таке утотожнення його творчости з позитивними засадами національної духовости. Ростислав Кедр відмежовує свій індивідуальний світ від загальнонаціонального шляху, вони в нього неспівмірні. Для одного і другого поняття — окремі вирази. Його творчий шлях визначений його природними склонностями до індивідуального відокремлення (зрештою, цей стан доволі прикметний для прототипа поета) та критичного погляду стороннього спостерігача на довкільний нерідний світ. Від свого він на чужині відчужений. Цим і створив собі поет свою власну симбіозу, в яку нелегко проникнути звичній до нормативних узагальнень публіці читачів.

Визначивши в загальному характер творчости Ростислава Кедра, що має темами кризу в сучасному світі, непричасність людської маси до творчої індивідуальности, захитання духових та ідейних вартостей, проблематичність життя і неминучість загину — все оте філософське підґрунтя опрацьоване в належній літературній формі, попробуємо хоч коротко виловити живу особу незацікавленої в популяризації своїх віршів людини, автора третьої збірки поезій, що виступає під псевдонімом Ростислава Кедра. Його „Поезії" кидають жмуток світла на невідому нам ближче особу скромного проте оригінального поета.

Народився Ростислав Кедр у 1906 році, як про це засвідчує вірш із 1936 року, „Минуле й майбутнє":

Лиш тридцять літ
прожив я на землі,
А вже тягар гнете мене
до долу...

Життя осиротило його вчасно:

А серце втомлене
й вгадать не зможе,
Коли помер,
де батько твій спочив,

І де твоя стара
нещасна мати,
Скінчила сумно
горем биті дні...

Наділений духовістю поета, відчув Р. Кедр у зударі з життям, що:

Життя для мене
затяжке, загрубе,
Боюся стиску —
опече мене...
(„Ars poetica")

Р Кедрові довелось до краю випити гіркоту буття:

Я йшов крізь трупи,
крізь вогонь і згар,
Я заглядав у
у зимні очі смерти,
Я бачив город
полум'ям пожертий
За одну ніч —
вир звалищ і примар...
(„Мій шлях")

Поезія стала йому за супутника й відраду:

...Мізерне і скупе
моє пожнив'я,
Однак по мені
це єдиний слід

(Закінчення на ст. 3)

Про Галину Мазепу, баварського міністра і архикнязя Отта фон Габсбурґа

Жителі української метрополії Ню Йорку — Ню Джерзі мали нагоду минулого, 1983 року, оглядати дві знамениті ретроспективні виставки, влаштовані Українським Інститутом Америки та фундацією Грищенка в Ню Йорку, 16-го квітня 1983 року — пропам'ятну виставку Олекси Грищенка (з приводу сторіччя його народження 1883 - 1983), а 4-го грудня 1983 року — відкриття ретроспективної виставки творів Галини Мазепи (роки 1933 - 1983). Виставки обох великих майстрів сучасного нашого образотворчого мистецтва пройшли з великим успіхом. На відкриття виставки Г. Мазепи прибула з Венесуелі мисткиня враз з мужем, проф. Володимиром Ковалем. Виставку Галини Мазепи скомпоновано з приватних збірок колекторів у ЗСА та Канаді — 35 олійних картин — репрезентативний перегляд творчости за 50 років. Фаховий нагляд у виборі та влаштуванні виставки мав мистець Святослав Гординський. Виставка Г. Мазепи тривала шість тижнів і була визначною мистецькою подією. Картини Г. Мазепи тепер дослівно безцінні — купити їх майже неможливо. Чим поривае нас мистецтво Галини Мазепи? Це сила і магія України — у модерному стилі, що йде до нас від українських ікон, крізь козацьке барокко, примітивізм Мамаїв XIX-го сторіччя, монументалізм Михайла Бойчука, форми Нарбута, Петрицького, Кольори Новаківського і перекликається нарівні із західнім малярством розмахом Дієґо Рівери та еротизмом великого Пікассо. І хоч Галина Мазепа нам дала перлини української модерної графіки та ілюстрацій — сила і значення мистця, в історичній перспективі, лежить у її олійному малярстві. У її великих полотнах — Галина Мазепа — унікальний модерний мистець — де з-за модерних ліній і площин малярських форм і фарб XX-го сторіччя — визирає чудова, незнищима, таємна Україна Шевченка і Гоголя. Відомий мистецтвознавець Св. Гординський пише: „Її малярство тяжить до монументалізму з приматом фіґуративности... Тут можна знайти безперечний зв'язок з українською іконою... Тут наша мисткиня наближається своїм малярством більш до школи українського монументалізму, чи то „бойчукізму"... Михайло Бойчук у свій час знаменито зрозумів, що будь-яка модернізація українського й інших мистців Східньої Европи можлива тільки тоді, коли модерні форми будуть пов'язані з народним мистецтвом даних народів, тобто увійдуть у загальний побут. Ця ідея вже частинно здійснилася на наших очах. Малярство Галини Мазепи виходило з тих самих джерел, воно було і народне і модерне водночас. Тільки ж, живучи і працюючи на Заході вона могла вільно і безпосередньо використовувати досвід світового мистецтва.

Це містерія українського генія — що 25 років, у далекій Венесуелі, Південній Америці, далеко від України — постала низка шедеврів українського модерного малярства, творів, що колись будуть сміло висіти на стінах музеїв у Києві і Львові. Святослав Гординський, обговорюючи один вершинний твір мистця, пише: „Якщо ми під 'клясикою' розуміємо досконале поєднання всіх елементів у якомусь творі та згармонізування, то до таких клясичних творів можна зарахувати ту картину... Серед немало творів українських мистців, що їх можна б тут згадати, твори Галини Мазепи посідають своє місце, і немає сумніву в тому, що силою своєї фантазії і мистецької винахідливости вона може мірятися з найкращими".

Монографія „Галина Мазепа" і відгуки

Відкриття виставки попередила поява давноочікуваної монографії „Галина Мазепа", що саме появилася в Мюнхені виданням Українського Вільного Університету. Ця чудова, люксусово і технічно знаменито видана книга, з багатьома коліровими репродукціями картин Г. Мазепи — була вже обговорювана на сторінках „Свободи" у дуже добрій рецензії Івана Кедрина. Монографію цю можна тепер дістати у наших книгарнях метрополії. При столі з монографіями учасники виставки оглядали два документи — свідоцтва, яке значення має і яку пропаґанду для українського мистецтва і нашого імени взагалі зробила ця книга.

Перше — це друковане привітання в німецькій мові баварського міністра освіти з нагоди виставки, у залях державної бібліотеки Баварії, українських видань за 20 років, влаштованої заходами товариства сприяння українській науці (НТШ-у), УВУ та УТГ інституту в Мюнхені в 1983 році. На привітанні портрет міністра — проф. д-ра Ганса Маєра. Ось український переклад тексту: „Виставка книги заходами Товариства Сприяння Українській Науці у баварській державній бібліотеці доказує, що українська духова культурна творчість не завмерла навіть по багатьох роках виходу на вигнання з рідного краю українських науковців і мистців. Велике число видань і різноманітність тем із ділянки науки і мистецтва дають відчути духову наснагу українській еміграції в цілому вільному світі.

Так само найновіше видання Українського Вільного Університету, у серії мистецьких монографій, — книга про українську мисткиню Галину Мазепу — дає ще

(Закінчення на ст. 3)

Лев Стеткевич

І ЩИТАМИ ШЛЯХ ЗАГОРОДИЛИ...

У місяці липні ц. р. минуло 40 років від славного бою Української Дивізії Української Національної Армії (І УД УНА) під Бродами, де наші вояки станули на прю з відвічним нашим ворогом Москвою. Хоробрі наші вояки, сповнені любов'ю до своєї батьківщини, своїми грудьми загородили шлях совєтським військам до нашої столиці Галичини Львова.

Нині можуть обзиватися критичні голоси зі закидом безцільности такої великої жертви, але вернімося в часи 1939-43 років. Були то роки повні терпінь і крови нашого народу і то не не на полі бою, але на нашій рідній землі і в наших хатах. Був то час, коли совєтські орди окупували майже цілу Україну. Вони 1939 року, насильно заволодівши Галичиною, пробували накинути нам ідеї матеріялізму — до цього часу нам чужі. Був то час змагань на нашій землі світу ідеалістичного зі світом матеріялізму, що намагався знищити наші родини, нашу Церкву, нашу історію і цілу тисячолітню українську культуру. Були це нові утопійні теорії, що охоплювали економію, політику, релігію, а навіть заперечували існування душі, існування Бога. Були то чужі нам поняття, що їх політруки ширили під кличем „буття опреділяєт сознаніє". Поняття Бога заступлено поняттям продукції і колективу, а до цього ще залучили російський шовінізм-імперіялізм.

В ім'я тих совєтських ідей — ми платили мільйонами жертв, голодом у роках 1932-33, жертвами Казакстану, Вінниці, Сибіру, а в році 1941 десятками тисяч помордованих наших селян та інтеліґенції при відступі. Гинули наші люди і то не на полі бою, а по хатах.

Єдиним виходом в такій ситуації було взяти зброю в руки і в ім'я загальнолюдських ідеалів, і в ім'я любови станути до чесної боротьби, де ми доказали, що нам дорогі наші ідеали, що ми любимо Україну, що ми дорожимо нашою історією і не зрезиґнуємо ніколи зі стремлінь до самостійного і державного буття.

У наших серцях любов до всього свого, була сильніша від життя, бо що вартує життя в неволі — раба. 1943 року ми станули до боротьби і тим ми доказали, що ми гідні нащадки Ігоревих воїв, лицарів Осмомисла, козацькі нащадки, сини лицарів Визвольних змагань 1917-22 років.

Народи Совєтського Союзу пішли подібним шляхом. Козачі отамани Шкуро і Кулаков утворили в Югославії з російських еміґрантів Дивізію „Варяг". Кубанський отаман Білий зорганізував в тому часі два кавалерійські полки, а старий козачий отаман Краснов зі сином і внуком утворив т. зв. „Козачий Стан", що опісля зорганізував козачий корпус під командою генерала Пановіца.

Отже за словами поета Мосендза, ми нащадки Ігоревих воїв, взяли від німців зброю в руки, щоб наїзникам совєтським загородити шлях на захід до ім'я любови і оборони і себе самих. І так, в липні 1944 року наші хоробрі новітні Ігореві вої станули до боротьби із російським наїзником.

По тяжкому однорічному вояцькому вишколі, спочатку в околиці Дембіци, а опісля в Німеччині в Нойгамері, Дивізія була готова до бою. Під кінець червня 1944 року відбувся кінцевий перегляд і дефіляда перед високим німецьким командуванням і вислідом того був наш відмарш на східній фронт. Дефілювали всі роди зброї: дефіляда була імпозантна. Вояки гордо, з піднесеними головами, засвідчили, що Дивізія наша вповні відповідає вимогам вишколу модерної армії. Здається, досі не було ще так добре вишколеної і то у всіх родах зброї військової одиниці. Старшини були горді зі своїх вояків. Стрілецтво, хоча було свідоме небезпек фронтового життя, але з любови до рідного краю і свого народу — рвалося до бою.

Розмістили нашу Дивізію у другій лінії фронту Золочівщини, Броди — аж до Камінки Струмілової, а запасний вишкільний батальйон в околиці Куткір-Красне. Большевицьке командування було свідоме, що Дивізія для них не кількостево була грізною, але тим, що навпроти них були сини України і то представники всіх її земель. Вони кинули на відтинок нашої Дивізії приблизно 270,000 армію, узброєну американськими танками і летунством. Ціла акція розпочалась 7-го липня великим проривом на запасні частини Куткір-Красне.

І як колись Ігореві вої на річці Каялі, половцям загородили шлях, так в липні 1944 року наші хоробрі стрільці загородили шлях совєтським ордам на Львів.

Розпочався бій: земля дрижала від розриву тисячів гарматніх стрілен і бомб, що рясно летіли з неба. І парафразуючи слова поеми „Слово о Полку Ігоревім", — журба-туга зійшла на брідські поля для хоробрих новітніх русичів. Три дні бились від досвітку до ночі. Своєю кров'ю наші хоробрі вояки ворогів упоїли. По обох сторонах багато полягло. Трава і збіжжя, готові до жнив, від крови зачервоніли, а дерева підкошувались мов сіно. Клекіт кулеметів і гуркіт танків заглушували біль терпіння і крики важко ранених. Села Почапи, Підгірці, Білий Камінь перемінились у пекло на землі.

Журба велика зійшла на командирів. Витворилась ситуація, що кожний вояк мусів самий рішати, що йому діяти у цій трагічній ситуації. Рідли ряди стрілецькі, вмирали мужі хоробрі. Брідське поле приймало синів синів своїх із любов'ю, а ясні зорі і сріблистий серпок місяця, сіяючи, віддавали шану хоробрим лицарям. Мати Божа була провідницею тим щасливцям, які мали щастя вирватись із оточення. Вона їх схоронила під своїм омофором і вказувала шлях до свободи.

І хоча від того затяжного бою минуло 40 років, але з брідських піль буйний вітер буде нам завжди на своїх крилах приносити запах червоних маків і квітів, що виросли, зрошені кров'ю хоробрих воїнів. Колись на брідські поля вийдуть женці жати буйне збіжжя і дітям своїм будуть рвати маки — Євшан зілля та розповідати про славні діла їхніх предків.

Із любови і крови прийде воскресіння — і колись, може на брідських плях збудують мавзолей із написом на ньому: „Подорожний, скажи Україні, що тут лягли її вірні сини, вірні законам України". І слава буде хоробрим воїнам повік. Від нас же буйний вітер занесе на брідські поля нашу любов і молитву за хоробрих лицарів, нащадків, Ігоревих воїв. І понесуть Мазепині слова: „Нехай вічна буде слава, же през шаблі маєм права".

Українська громада Бриджпорту поставила пам'ятник жертвам Великого голоду в Україні

В 1983 році українці у вільному світі вшанували найбільшу трагедію в історії України—50-ту річницю Великого голоду, пляновано зорганізованого російським комуністичним окупантом України, під час якого загинуло понад сім мільйонів наших братів і сестер.

З цієї нагоди в Бриджпорті був зорганізований всегромадський комітет, до якого увійшли всі організації і установи з усіма отцями-настоятелями, завдяки старанням якого в 1983 році відбулося відзначення цієї найбільшої української трагедії. Але комітет не спочив на цьому, а заплянував дальші важливі акції і заходи. Розпочато їх заходами в адміністрації Бриджпорту, Конн., щоб українцям приділили місце в парку для будови пам'ятника в пошану пам'яті жертв голоду 1932-1933 років.

Мейор міста Паолета поставився дуже прихильно до цієї справи. Але про це довідалася інша група, що зажадала цілий парк, і на цьому наша справа застрягла.

Наш комітет, побачивши, що справа розтягнеться надовго, вирішив звернутися до адміністрації університету Святого Серця, яка, теж по деяких обміркуваннях і вимогах, дали нам місце і дозвіл на увіковічнення трагедії голоду в Україні. Комітет вирішив посадити дуб, а коло нього поставити велику плиту-пам'ятник, на якому буде напис з поясненням причин голоду. Ромі Гайді доручено виготовити архітектурний плян пам'ятника; Любомирові Турчакові - поробити всі інші домовлення з університетом; Ральфові Окрепкові — підшукати доброї якости і відповідної величини дуб. Ярослава Гура та Анна Бойко зайнялися збірковою справою.

7-го липня ц. р. 11-ій годині вранці відбулося відкриття і посвячення пам'ятника. Але на душах-турбота і жаль, бо цілу ніч, а особливо вранці падав заливний дощ, позаливало дороги, люди мали великі труднощі доїхати. Ми не втрачали надії.

І ось прибуваємо до залі, - бож надворі злива, яка за деякий час була заповнена людьми. Рома Гайда, майстер церемонії, запросила всіх представників та отців-настоятелів до головного столу. Представивши всіх, кожного зокрема, сказавши відповідне слово, вона попрохала людей вийти на 15 хвилин на площу університету до пам'ятника, де відбудеться посвячення та офіційне відкриття.

Наступила хвилина відкриття. Голова всегромадського комітету Анатолій Фалько і академік та віцепрезидент доктор Пінсіаро відкрили пам'ятник, який був накритий українським прапором. Перед очами присутніх показалася велика плита з чорного граніту з державним тризубом Української Народної Республіки та двома хрестами по кутах. А напис звучить так: Нехай цей дуб росте у пам'ять голодом замучених совєтським режимом в 1932-33 роках семи мільонів українців на своїй власній землі.

В ту саму хвилину отці Анатолій Яковченко, Ярослав Шуст та Андрій Ляшинський розпочали літію та довершили посвячення. Співав об'єднаний хор під проводом Лілі Фалько.

Сильний дощ і далі падав, тому Рома Гайда попросила всіх зайти до залі на продовження програми та чайне приняття, яке приготувало сестрицтво всіх трьох парафій, під опікою Союзу Українок та відповідальністю голови Відділу СУ пані Бабій та Анни Гомік.

На залі виступили промовці. Від університету промовляв д-р Пінсіаро, який сказав, що ця трагедія була захована від світу, але ви (українці) це заплановане винищення українських людей викрили світу. І з цього пам'ятника, який ви передали нам, ми будемо вчити своїх студентів про цю українську трагедію з покоління в покоління.

Після цього виступила дружина президента університету Маргарит Мелади, голова етнічних студій і дорадник Ради, яка засудила ці жорстокості російського комунізму. А українців похвалила за цю ідею і її завершення.

Потім виступив представник мейора Бриджпорту д-р Джеймс Тензлі, який виголосив дуже прихильну до українського народу промову та прочитав проклямацію від мейора Леонарда Паолета, в якій він день 7-го липня 1984 року проголошує днем смутку і жалоби за українців, винищених голодом комуністичними тиранами.

На закінчення А. Фалько, який ніс усю відповідальність за цю урочистість, підійшов з українським прапором, яким був накритий пам'ятник, до Роми Гайди та від імени комітету і всієї української громади Бриджпорту передав їй цей прапор в нагороду за її труд і чесну працю для нашого народу. „А що з цього прапору тече дощова вода, то це не вода, а сльози українського народу і їх надгробні ридання, бо і небо в цей день тяжко плаче"...—сказав А. Фалько.

Р. Гайда, приймаючи прапор, вклонилася, взяла в руки і поцілувала його, та сказала, що зберігатиме його бо він має історичне значення. Вона подякувала Надії Фалько за виготовлення і обробку прапору. На закінчення А. Фалько подякував всім присутнім, жертводавцям, отцям, Василеві Палищукові і комітетові, що допомогли утривалити цю пам'ять про трагедію нашого народу.

Присутній

Вияв вдячности парафіян

Олстер—Елленвілл, неділя, 22-го липня. Ранок. Майже ідеальну тишу цієї чудової, спокійної місцевости порушила валка авт і великий автобус, вщерть наповнений людьми. Ціла валка в'їхала на посілість о. митрата Володимира Білинського. Це парафіяни церкви св. о. Миколая в Пассейку—Клифтоні і околиці, приїхали відвідати свого колишнього пароха, запевнити його у своєму прив'язанні до нього і вдячности за його довголітній труд.

Близько півтори сотні людей заповнили гараж, який о. Митрат В. Білинський перемінив на каплицю. До Богослужби станули о. В. Білинський в асисті архимандриту Павла Ямняка з Клифтону. До сліз зворушений о. Білинський при кінці Богослужби подякував всім присутнім за їх увагу і доброзичливість до його скромної особи, та сказав, що в щоденних молитвах-Службах Божих він за них молитиметься. Згадав о. митрат і про делеґацію з пассейської парохії—теперішнього пароха д-ра Рафаїла і мужів довір'я.

23-го червня 1985 року Пассейська парохія буде святкувати 50-ліття священства о. митрата В. Білинського і 75-ліття заложення парохії. Делегація запросила о. митрата Білинського як ювілята і довголітнього пароха цієї церкви відправити Торжественну Службу Божу в церкви св. о. Миколая, яку він збудував, та до участи у бенкеті. Запрошення о. митрат радо прийняв. Щоб зібрати фонди на святкування подвійного ювілею, парохія Пассейк-Клифтону й околиці організує пікнік 9-го серпня ц. р. Закінчено Богослужбу многоліттєвом для о. митрата Білинського о. архимандрита Павла Ямняка і всіх присутніх.

Після Служби Божої всі засіли до обильного і смачного полуденку, який жінки парафіянки привезли зі собою. Треба згадати, що організацією пікніку займався комітет з трьох осіб—І. Хомко, О. Білинський і М. Драйчук. Душею і мотором весь час був енерґійний М. Драйчук. Службу Божу і цілий пікнік фільмував Б. Калавур. Довго забавлялися люди: були промови, подяки, многоліттєвія, запевнення у вдячности тощо, а о. митрат В. Білинський, зворушений виявом любови своїх колишніх парохіян, прощав і благословив їх в поворотну дорогу.

Присутня

Закінчується будова Українського Села

Коло щойно посвяченого наріжного каменя Українського Села стоять (зліва): архітект Нік Пастор, секретар Дирекції Рома Дигдало президент Українського Села Анастазія Вокер, голова Дирекції УС Зенон Василькевич і член Дирекції Іван Дадсон.

Урочисте благословення наріжного каменя будинку Українського Села, оселі для старших віком громадян, відбулося в неділю, 8-го липня ц. р., у місті Воррені, Мишиґен. Благословення довершили духовні отці всіх українських парафій метрополітального Дітройту, під проводом о. декана Лазара. В урочистостях взяли участь представники українських громадських організацій, а також мейор Воррену Джеймс Рандлет.

Українська громада чисельно прибула на цю знаменну подію у житті нашої спільноти, бо оце успішно завершується ще одне надбання української громади Великого Дітройту, для якого довгі роки трудилися членки Союзу Українок Америки та багато інших громадян, ентузіястів цього діла.

Після благословення голова Дирекції З. Василькевич представив визначних гостей, а В. Вокер, президент корпорації, сказала декілька слів про цілі і завдання Українського Села, осередку для старших українців. Вона поінформувала присутніх, що закінчення проєкту плянується на кінець цього року, але перше крило може бути готове до замешкання вже при кінці серпня. Вітав гостей теж мейор Рандлет, та урядник міської управи К. Сабо

Після привітів у спеціяльно приготоване місце у герметичній коробці вкладено деякі документи Українського Села, бюлетені, програмки імпрез та знімки, і це закрито наріжним каменем, який зараз же замуровано.

Після закінчення церемонії вмурування каменя гості мали нагоду оглянути помешкання в північному крилі будинку, які вже майже закінчені. Потім всіх присутніх запрошено на товариську зустріч та перекуску у залі церкви св. Йосафата, що її підготовив 58-ий Відділ СУА.

Рома Дигдало

Про Галину...

(Закінчення зі стор. 2)

Г. Мазепа: „Ворожіння" (три дівчини).

один доказ, що українське мистецтво і середовище — живі навіть по багатьох роках розпорошення у світі. Твори мисткині, яка вродилася у Петерсбурґу, покинула Прагу у 1945 році перед приходом червоної армії і спинилась у Баварії на першому постої скитання, ці твори показують тісний зв'язок з українськими мотивами. І хоч у новому місці, Каракасі вона звернулася у своїх творах до сцен із венесуельського життя, до місцевого фолкльору і мітології — проте не затратила зв'язку — це видно з її картин — і любови давньої вітчизни.

Як міністр освіти і культури Баварії, я з приємністю обняв протекторат над цією виставою книг. Я хочу особливо підкреслити мій зв'язок і зв'язок Баварії з прогнаною з батьківщини духовою верствою українського народу. Я бажаю від щирого серця багато успіху цій виставці, що закінчує ювілейні святкування 20-ліття Товариства сприяння українській науці.

За кілька днів, 28-го жовтня 1983 року, ректор УВУ-у одержав такого листа (у перекладі):

„Вельмишановний П. Професоре Янів!

Оце я одержав з найбільшою приємністю прекрасне видання книги „Галина Мазепа". Спішу написати і подякувати Вам найсердечніше. Я повен подиву, що Ви — в таких важких обставинах еміґрації — можете добитися стільки осягів у культурному житті українців.

Зі щирим привітом Отто фон Габсбург".

Ці листи — ще один доказ магії Мазепиного малярства, що причарувало і баварського міністра і колишнього престолонаслідника австроугорської монархії, нащадка незабутнього цісаря — татуня Франца Йосифа Першого.

І.Ч.

Поезія...

(Закінчення зі стор. 2)

На цій тривожній
і чудній плянені.

Не цілком, мабуть,
безтолково жив я,
Не зовсім змарнував
свій труд і піт
Та дрібку поетичної
кебети.

(„Епілог")

Фундатором „Поезій" Ростислава Кедра став його друг із пластового куреня „Лісових чортів", мгр Іван Р. Костюк. Книжку — в ціні 8 долярів, можна замовити звернувшись на адресу: Plast Publishers 2199 West Bloor St., Toronto, Ont., Canada M6S 1N2

Громада Кергонксону вшанувала Митрополита Андрея Шептицького

Заходом Марійської Дружини під патронатом церкви св. Тройці в Кергонксоні, Н. Й., відбулася святочна академія в пошану Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького, 29-го липня ц. р. в залі „Веселка" на Союзівці при участі численних місцевих і позамісцевих громадян.

Сцена була прикрашена портретом Митрополита роботи мистця Івана Денисенка з вишивками і квітами

Свято відкрив місцевий парох о. д-р Богдан Волошин. Привітавши присутніх, він нав'язав у своєму короткому слові до заходів у справі беатифікації Митрополита.

Хор „Золотий Гомін" проспівав під батутою д-ра Олега Волянського пісню-молитву Д. Бортнянського „Під Твою Милість"; під час співу присутні, вставши з місць вшанували 119-ту річницю народження Митрополита Андрея і 40-ву річницю смерти, яка припадає 1-го листопада ц. р.

Молоденький Андрійко Кейд продеклямував, як завжди дуже вміло, вірш-монтаж. Потім хор „Золотий Гомін" під диригентурою д-ра О. Волянського проспівав дві пісні: „Через поле широкеє" А. Гнатишина із солістом д-ром Б. Бабієм, і „Хваліте" муз. Д. Бортнянського.

Д-р Василь Ленцик із Стемфорду виголосив глибоко змістовну доповідь, підкреслюючи колосальну ролю Митрополита Андрея у відродженні Українькоі Католицької Церкви. Слуга Божий Митрополит Андрей був не тільки Князем Української Католицької Церкви і справжнім Пастирем нашого церковного життя, але й неперевершеним меценатом української культури у різних її галузях та великим подвижником церковної єдности.

Після доповіді Камерний ансамбль родини Федориків у складі: Маруся, Софійка, Галя і Олесик—скрипалі та Дам'ян—челіст, відіграли по-мистецькому Менует і „Бурее" Й.С. Баха; Сонату Г. Еклеса і Концерт А. Вівальді при акомпаньяменті своєї матері Ірини Федорики.

Наступною точкою програми була пісня-молитва Ігоря Соневицького „Ослаби-прости", яку з великим почуттям проспівала відома співачка, ліричне сопрано Марта Кокольська. Фортепіяновий супровід спочивав у вмілих руках Ірини Федорики.

Вірш Б. Лепкого „У Храмі св. Юра" у виконанні мисткині Ліди Яців зворушив учасників академії.

Потім знову виступав хор „Золотий Гомін" і під диригентурою д-ра О. Волянського проспівав бездоганно дві пісні: „Услиши, Господи" муз. Лаврівського і „Владико неба і землі" муз. С. Гулака-Артемовського із солісткою Мартою Кокольською. Молитвою-піснею „Боже Великий Єдинний М. Лисенка закінчено це успішне свято.

На закінчення голова Марійської Дружини Оля Салук подякувала усім виконавцям програми і учасникам, які причинилися до успіху академії.

Дохід з імпрези повністю призначений на Фонд беатифікації Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького.

Р. Б.

Ділимося сумною вісткою, що

бл. п. д-р

ПЕТРО СИНЕНЬКИЙ

згинув трагічно в автовім випадку у 84-му році життя, 17-го березня 1984 р. в Польщі, де він останньо проживав.

Учасник Визвольних Змагань, бувший лікар в Чорткові. По приході большевиків, Його зараз арештували і вивезли на Сибір. По арештованню, Його дружина з дому Терпецька і малий синок трагічно згинули. По літах Сибіру приїхав до Польщі, як лікар транспорту осиротілих дітей польських засланців на Сибір, де і залишився як лікар.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В смутку:
брат — ВОЛОДИМИР СИНЕНЬКИЙ з родиною (U.S.A.)
сестри:
ІВАННА ІВАНИЦЬКА (Мюнхен, Німеччина)
ЛЮДМИЛА КУЛЬЧИЦЬКА (Сарсель, Франція)
АННА ШЕВЕРИК з родиною (U.S.A.)
і дальша Родина в Україні

Управа і Членство Об'єднання Мистців Української Сцени (ОМУС)
повідомляє, що
В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої Довголітньої Приятельки і Члена Правління нашого Об'єднання

бл. п.

Марії Степової-Карпяк

визначної артистки українських театрів
будуть відправлені

СВЯТА ЛІТУРГІЯ І ПАНАХИДА

в неділю, 12-го серпня 1984 р., о год. 9-ій ранку
в українській православній катедрі
св. Володимира, 6740 5-та вул. у Філядельфії, Па.

Просимо про молитви за спокій душі Покійної.

Сповнені великого смутку сповіщаємо, що у неділю, 5-го серпня 1984 р., ранком, упокоївся в Бозі

бл. п.

Архиєпископ

МАРКО (ГУНДЯК)

Початок Архиерейського похорону Покійного в катедрі св. Димитрія в Картереті, Н. Дж., в середу, 8-го серпня 1984 року, о год. 7-ій веч., Архиерейська Свята Літургія і закінчення чину похорону у тій же катедрі в четвер, 9-го серпня 1984 р. Початок відправи о год. 9-ій ранку.

Просимо про молитви за Душу Спочилого Владики.

СВЯЩ. СОБОР ЄПИСКОПІВ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

РАДА МИТРОПОЛІЇ УПЦЕРКВИ в США — ОПІКУНЧА РАДА СЕМІНАРІЇ СВ. СОФІЇ

КОНСИСТОРІЯ УПЦЕРКВИ в США — МИТРОПОЛИЧА КАНЦЕЛЯРІЯ

СЕНАТСЬКА ПІДКОМІСІЯ способів і засобів проголосувала за дозволом Агенції охорони довкілля відати 10,2 більйона долярів на протязі п'яти років для очищення занедбаних місць, де скидаються отруйні відпади. Раніше цього року Комісія енергетики і торгівлі схвалила законопроєкт, згідно з яким 9,5 більйона долярів будуть вжиті для програми очищування довкілля. Головним автором цього законопроєкту є демократичний конгрєсмен з Ню Джерзі Джеймс Дж. Флоріо. Теперішній закон, яким виділено 1,6 більйона долярів на п'ятирічний період часу, вигасає в наступному році. В ЗСА приблизно 22,000 занедбаних площ, де скидають небезпечні відпади. Агенція охорони довкілля виготовила список 542 таких місць по цілій країні, що поважно загрожують здоров'ю населення і потребують негайної уваги; цей список, правдоподібно, буде доповнений ще іншими 2,000 об'єктами. Голосування над цим законопроєктом має відбутися в Сенаті вже цього тижня.

ОДНЕ З НАЙБІЛЬШ незвичайних переслухувань в Палаті Репрезентантів відбулося в п'ятницю, 3-го серпня, в справі спонзорованої підкомісією здоров'я і довкілля сенатської Комісії енергетики і торгівлі пропозиції про заборону вживання пасток з металевими щелепами для ніг, що калічать хижаків, які попадають в них. Поміж „свідками" на переслухуванні будуть яструб і кіт, кожний з яких втратив ногу через ампутацію. Спонзори пропозиції представлять шість різного роду кліток і пасток, які більш ефективні і менше жорстокі.

В пам'ять д-ра П. Шулежка

Восьмого липня 1984 року в Сан Франсіско, Каліфорнія, помер видатний український науковець доктор технічних наук Павло Шулежко.

Будучи ще на Україні, а потім в Німеччині, Австралії та в ЗСА покійний здобув серед наукового світу велике признання за свою наукову працю.

Св. п. д-р Павло Шулежко

За своє життя д-р П. Шулежко видав понад 80 наукових праць, з яких найвизначнішою є „Теорія упругости й пластичности". Ця наукова праця особливо признана в Академії Наук СССР та серед наукових кіл ЗСА та ствержено, що д-р П. Шулежко перший з науковців зробив математичні розчислення в теорії онизотропних плит. Ім'я сл. п. д-ра П. Шулежка занесено в багатьох наукових книгах та журналах в таких країнах, як ЗСА, Англія, Німеччина та СССР, а також його ім'я зазначено в різних бібліографічних довідниках визначних науковців Америки.

Народився д-р П. Шулежко 28-го грудня 1902 року в Україні на Полтавщині в українській козацькій родині.

В 1927 році він закінчив Індустріяльний інститут в Полтаві з фахом інженером-будівельника. В 1932 році інж. П. Шулежко вирішив змінити свій фах й вступив на студії Харьківського державного університету, на фізико-математичний факультет, який закінчив в 1936 році, та відразу був прийнятий в тому ж університеті на аспірантуру, яку закінчив в 1939 році й дістав звання доктора фізико-математичних наук.

З того часу у д-ра П. Шулежка розпочалася широка наукова діяльність при Харківському державному університеті і його ім'я скоро було відоме у науковому світі, але большевицька система завжди підозрівала позапартійних науковців в нелояльності та в різний спосіб переслідувала їх, що немало відбилося на науковій праці покійника.

Під час Другої світової війни д-р П. Шулежко еміґрував до Німеччини, перебував в Реґензбурзі, де займав професорську посаду при Українському Технічно-Господарському Інституті (був керівником катедри теоретичної механіки). В 1948 році д-р П. Шулежко еміґрував до Австралії в Сідней, де був прийнятий на державну працю, як інженер-дослідник при будові гідро-електровні в Голубих Горах в Австралії, а в 1953 році перейшов на університетську працю в місто Ню Саут Волес. В 1959 році д-р П. Шулежко виїхав в Америку та поселився у Рочестері, де отримав посаду професора рочестерського Технологічного інституту, а за рік часу був іменований на повного професора.

Крім наукових праць в країнах поселення, д-р П. Шулежко постійно брав активну участь в українських наукових інституціях, а саме: в Австралії був головою відділу НТШ та заступником голови світового НТШ, був членом УВАН, членом асоціяції українських професорів в ЗСА, членом асоціяції інженерів, а також належав до асоціяції американських науковців і його ім'я занесено до „Лідерс ін Амерікен Сайєнс", „Амерікен Мен оф Сайєнс", „Дікшенері оф Інтершейшен Байофі" та інші.

Українські високі школи надали д-рові П. Шулежку, за його наукову працю, найвище наукове звання—доктора технічних наук.

Сл. п. д-р П. Шулежко, помимо великої й тяжкої наукової праці, завжди приділяв багато уваги для своєї родини, був прикладним батьком своїх дітей, яких виховав в українському національному та релігійному дусі, а відійшовши у вічність, залишив у смутку двох синів з родинами та багато друзів серед науковців, а також серед українських громадських та релігійних організацій.

Українська велика громада Сан Франсіско й околиці, попрощала покійного в церкві св. Арх. Михаїла, а митрофорний прот. о. С.Галик-Галутяк відправив панахиду та виголосив гарну промову про покійника, після чого тіло було перевезено з Сан Франсіско до Бавнд Бруку й поховане на українському православному цвинтарі 14-го липня. Чин похорону довершив настоятель парафії св. Арх. Михаїла в Сан Франсіско отець Олексій Лімонченко.

О. Кейс

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ У КОГОВЗІ

Коговз, Н.Й. (І.Д.). — Тут в неділю, 19-го серпня ц.р., відбудеться традиційний Український День з багатою, різнорідною програмою, спортовою для молоді, розваговою для дітей, з виграшами, та різними несподіванками. Ввечері — забава з танцями при звуках оркестри із Союзівки. Початок о год. 2-ій по полудні. Ця традиційна вже зустріч українців з цілої округи набула вже „право громадянства", причиняється до пожвавлення українського громадського життя в цій околиці.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВАСИЛЬ ДОРОЩУК, член УНС Відд. 240-го ім. Є. Коновальця в Клівленді, Огайо, помер 1-го липня 1984 року на 61-му році життя. Нар. 1923 року в Теклівці, Рівенської обл., Україна. Членом УНС став 1972 року. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Галину Цірітович, сина Володимира з дружиною Іреною та внуків: Лізу, Лінду і Ніколя; брата Олександра в Україні. Похорон відбувся 5-го липня 1984 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

МАРІЯ ІРАС, член УНС Відд. 76-го ім. св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., померла 1-го липня 1984 року на 71-му році життя. Нар. 6-го січня 1908 року в Україні. Членом УНС стала 1949 року. Залишила в смутку мужа Михайла, двох синів Александра і Михайла, дочку Анну Климко, сім внуків, племінників і племінниць. Похорон відбувся 3-го липня 1984 в Ґлен Спей, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Юлія Демчук, секр.

МИКОЛА КУЗЕВИЧ, член УНС Відд. 83-го ім. Івана Франка у Філядельфії, Па., помер 1-го липня 1984 року на 71-му році життя. Нар. 6-го грудня 1912 року в селі Золотий Потік, Україна. Залишив у смутку дружину Розу, сина Михайла, дочку Марію 5 внуків. Похорон відбувся 6-го липня 1984 року на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар.

МАРІЯ ШЕВЧУК, член УНС Відд. 383-го ім. свв. Петра і Павла в Бриджпорті, Па., померла 11-го липня 1984 року на 70-му році життя. Нар. 1914 року в Бриджпорті, Па. Членом УНС стала 1933 року. Залишила в смутку чотири дочки: Марусю Терпелюк, Емілю Миллс, Лусія Палич, Сенді Спайд; вісім внуків, брата Чарлса і дві сестри: Михайлину Квасін і Віру Кордек. Похорон відбувся 14-го липня 1984 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Кінг оф Праша, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Йосиф Хома, секр.

СТЕФАНІЯ ЗУБ, член УНС Відд. 375-го ім. Д. Вітовського у Філядельфії, Па., померла 20-го березня 1984 року на 86-му році життя. Нар. 1898 року в Новому Санчі, Україна. Залишила в смутку дочку Іванну. Похорон відбувся 24-го березня 1984 року на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі, Філядельфія, Па.

Вічна Їй Пам'ять

Петро Тарнавський, секр.

Д-р АНТІН ЖУКОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 94-го ім М. Шашкевича в Гемтремку, Миш., помер 6-го січня 1984 року на 80-му році життя. Нар 1904 року в Поморянах коло Зборова, Галичина. Залишив у смутку дружину Святославу, дочку Ренату з зятем д-ром Орестом Городиським; внуків Соню, Мирона і Лілю та брата Мирона з родиною. Похорон відбувся 12-го січня 1984 року на цвинтарі св. Гробу в Савтфілді, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Роман Татарський, секр.

СОФІЯ ХОМИЧ, член УНС Відд. 281-го ім. Т. Шевченка в Бейоні, Н. Дж., померла 28-го лютого 1984 року на 87-му році життя. Нар. 1897 року в Україні. Залишила в смутку синів Богдана, Ігоря і Левка. Похорон відбувся на цвинтарі Голівуд в Голмдейлі, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Мирон Сірий, секр.

ОЛЕНА СЕНИК, член УНС Відд. 163-го Т-ва „Єдність" у Філядельфії, Па., померла 2-го квітня 1984 року на 59-му році життя. Нар. 22-го січная 1925 року у Філядельфії, Па. Членом УНС стала 1944 року. Залишила в смутку мужа Володимира, дочоку Маріянну, братів Михайла і Александра з родинами; сестер Ольгу і Анну з родинами, 11 внуків та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 5-го квітня 1984 року, на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Теодор Дуда, секр.

ХРИСТИНА ГОМОНИЛО, член УНС Відд. 49-го ім. св. Арх. Михаїла в Торонто, Онт., померла 17-го квітня 1984 року на 89-му році життя. Членом УНС стала 1958 року. Залишила у смутку сина Йосифа, 4 невістки, 14 внуків, одного правнука і сестру Анну. Похорон відбувся 25-го квітня 1984 року на цвинтарі Мавнт Говп в Торонто, онт.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар.